

2. Ленгер Я. І. Пріоритет нормативно-правового акту як спосіб розв'язання колізії. *Держава та регіони. Серія : Право.* 2017. № 1. С. 19-24.

3. Про космічну діяльність : Закон України від 15 листопада 1996 р № 502/96-ВР. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-вр>.

4. Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 281. URL.: http://www.zakononline.com.ua/documents/show/349486___659026.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-293-0-47>

СИСТЕМА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Бондарчук О. П.

кандидат економічних наук,

докторант кафедри публічного та приватного права

Університет митної справи та фінансів

Проголошення правової і незалежної держави вимагає перегляду світоглядних підходів до встановлення змісту правовідносин між людиною та державою, державою та суспільством, суспільством та людиною. Захист прав і свобод людини є тим концептом, що завжди буде притягувати дослідницьку увагу науковців та практиків. В Україні діє доволі значний «масив» наукових публікацій з питань пошуку відповідей на проблематику реалізації та захисту прав і свобод людини в цілому, і зокрема, - у соціальній сфері. Соціальні права особи складають вагомий обсяг у встановленні змісту правового статусу людини; реалізація таких прав відноситься до системи гарантій власне реалізації права особи на фізичне буття. Соціальні права та їх реалізація – це права, які допомагають людині здолати тяжкі життєві обставини (наприклад, втрата працездатності порушує механізм для нарахування відповідних виплат соціального забезпечення). Відтак пошук напрямів забезпечення ефективності їх реалізації залишається актуальним та затребуваним.

Питання реалізації соціальних прав в межах трудових відносин досліджувались у публікаціях Н.Б. Болотіної [1], І.В. Венедіктовою [2], Л.Ф. Купіної [3] та ін.; в сфері адміністративно-правових відносин – у працях Ю.О. Легези, Л.О. Золотухіною [4] та іншими вченими. З точки зору конституційно-правового регулювання питання регулювання соціального діалогу здійснено у публікаціях Н.В. Мішиної [5],

О.М. Баймуратова [6] та інших. В цілому варто відмітити, що спостерігається зростання рівня дослідницької уваги до проблеми встановлення системи соціальних прав, але такі дослідження характеризуються певною фрагментарністю підходів та вимагають здійснення узагальнення, що посилюється процесами зародження концепції соціоцентризму та подальшої глобалізації.

Визначення системи соціальних прав та інтересів є складовою загальної системи прав. Варто зазначити, що в наукових дослідженнях застосовуються дві категорії здійснення узагальнень певних явищ. Такими категоріями є «система» та «класифікація». В межах наукового пізнання категорії «система» і «класифікація» не ототожнюються, але звичайно не можуть одна одну виключати. Можна сказати, що система має розумітися як об'єктивна дійсність, тоді як класифікація розуміється як певна сукупність наукових поглядів, концепцій, ідей щодо виділення певних критеріїв (обставин), які дозволяють здійснити характеристику того чи іншого явища.

Таким чином, система соціальних прав закріплюється на нормативному рівні, тоді як їх класифікація відображається в межах науково-практичних досліджень.

Серед критеріїв класифікації соціальних прав необхідно виділити такий критерій як їх функціональна реалізація. Функціональна реалізація соціальні права дозволяє класифікувати на: права у сфері пенсійного забезпечення; права у сфері соціального забезпечення; права, пов'язані із участю особи у трудових правовідносинах тощо. За змістом соціальні права поділяються на матеріальні та процесуальні норми.

Література:

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. К.: Знання, 2005.
2. Венедіктова І.В. Цивільно-правовий захист прав особистості при здійсненні медичної діяльності. Матеріали наук.-практ. конф. Харків : ХМАПО, 2006. С. 5–7
3. Купіна Л.Ф. Соціальні та економічні чинники, які формують умови ефективності норм трудового права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. Вип. 2. С. 93-96
4. Легеза Ю.О., Золотухіна Л.О. Досягнення балансу публічного та приватного інтересів у сфері соціального забезпечення населення України: реалії та перспективи правового регулювання. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2020. №2. С. 85-91.
5. Mishyna N. V. Decentralization: European court of human rights' judgements implementation. Наукові праці Національного університету

«Одеська юридична академія». Одеса, 2023. Т. 32. С. 94-99.
<http://naukovipraci.nuoua.od.ua/arhiv/tom32/11.pdf>

б. Кругул Ю. І. Конституційне право України : навч. осіб. / Ю. І. Кругул, В. І. Орленко, В. В. Ладиченко, М. І. Зубок, В. А. Погарченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. 418 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-293-0-48>

ІНТЕРЕС ЯК ЗОВНІШНІЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СОЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Гладій О. В.

кандидат юридичних наук,

докторант кафедри публічного та приватного права

Університет митної справи та фінансів

Встановлення змісту категорії «інтерес» вимагає застосування системно-структурного методу, який покладено в основу досліджень вітчизняних науковців, зокрема, у наукових працях Ю. О. Легеза, Л.О. Золотухіна [1, с. 20-22], С. В. Савченка [2, с. 520-528], С. П. Погребняк [3, с. 3-17] та ін.. Попри спробу нормативного визначення змісту категорії інтерес, здійснену у ряді актів національного законодавства (зокрема, у Законі України «Про адміністративну процедуру», де встановлюється категорія «публічний інтерес»), залишається поле для наукових дискусій, та пошуку напрямів оптимізації його праксеологічного розуміння.

Праксеологічна сутність категорії «інтерес» може розкриватися через його поділ на приватні та публічні, де останні виникають та реалізуються у соціальні більшості суб'єктів, тоді як перші свідчать про їх індивідуалізацію. Наприклад, в сфері адміністративних та адміністративно-процесуальних відносин інтерес визначає прагнення приватної особи до оволодіння інформацією про результати діяльності владного органу, і фактично стає внутрішнім волевим фактором формування свідомої поведінки соціального суб'єкта. На етапі отримання відповіді на інформаційний запит інтерес трансформується із внутрішнього фактору до елемента зовнішнього впливу, і характеризує успішність діяльності органу державної влади та місцевого самоврядування.